# СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 80. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 5. квітня, 1929. VOL XXXVII. No. 80. Jersey City, N. J., Friday, April 5, 1929. THREE CENTS.


# КОЛИ ВАМ ДОРОГЕ СВОЄ РІДНЕ, СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА

## ФЕДЕРАЛЬНІ ВІЙСЬКА ОСЯГНУЛИ ПОБІДУ

**ПОВСТАНЦІ МАЛИ ПОНЕСТИ ВЕЛИКІ ВТРАТИ И ЗАЛИШИТИ НА ПОЛІ БОЮ ПОНАД 2,000 РАНЕНИХ І ВБИТИХ. АЛЕ БИЛИСЯ ДУЖЕ ХОРОБРО.**

МЕКСИКО СИТІ, 4. квітня. — Каєс, командуючий федеральними військами, зажадав від уряду достави всіх можливих медичних засобів, які тільки стоять до диспозиції уряду і які можуть надатися до ратування ранених жовнірів.

Битва, яка скінчилася вчора в околиці міста Хіменез і в місцевости Ля Реформа, належить до найбільш крівавих, які колинебудь мали місце в історії мексиканських революцій. Подають, що є втрати великі по обох сторонах. Армія повстанців має бути розбита. Кажуть, що повстанчі жовніри билися як льви, хоч їх полководці завчасу повтікали. Ґенерал Ескобар мабуть остався на фронті.

На загал панує думка, що ця битва буде мати рішаюче значінне. З иншого боку подають, що повстанці готовляться до нового наступу.

## ПЛЯН ДОПОМОГИ ФАРМЕРАМ.

**ПРИЗНАЧУЮТЬ НА ЦЕ ФОНД В СУМІ $300,000,000.**

ВАШИНҐТОН, 4. квітня. — Секретар Гайд предложив Хліборобському Комітетови Конгресу проєкт допомоги фармерам. Секретар заявив, що це є його власний проєкт, але запитаний додав, що він обговорив справу з президентом Гувером. Супроти цього на загал всі тої думки, що цей плян Гайда являється заразом пляном Гувера.

Гайд пропонує установленне Фармерської Федеральної Ради, яка підлягала би департаментови хліборобства й мала би приділене широке поле діяльности враз з широкими правами й фондом, який виносив би $300,000,000. Далі треба би перевести певну ревізію тарифи й поліпшити водну й дорожну комунікацію, щоби зменшити кошти транспорту фармерських продуктів.

## БІДА ЧЕРЕЗ РАНҐУ.

**ЗАСТУПНИК ПРЕЗИДЕНТА ПРОТЕСТУЄ, ЩОБИ ЙОГО ГОСПОДИНЯ СИДІЛА НА ПРИНЯТЯХ НА НИЗЧІМ МІСЦІ ЯК ЖІНКИ АМБАСАДОРІВ І ПОСЛІВ.**

ВАШИНГТОН, 4. квітня. Вашингтон у клопоті. Департамент стейту напитав собі біди, коли бувший секретар стейту Келоґ зарядив, що сестра Куртиса, теперішнього заступника президента, має займати при обідах і ріжних офіційних приняттях місце по жінках амбасадорів і послів. Куртис вдовець і зголосив свою сестру, яка є замужна за вашингтонським адвокатом, як свою господиню дому, котра має заступати місце жінки.

Він не хоче тепер згодитися з зарядженнем Келоґа і вніс до теперішнього секретаря стейту Стимсона протест, в якім домагається для своєї сестри тихсамих прав, які прислугують жінкам амбасадорів.

З того повстало ціле замішанне. По ріжних місцях повідкликували приняття, щоби не входити в колізію. Департамент стейту аж скликує наради в тій справі.

## МОРҐАН ПРИЗНАВСЯ.

НЮ ЙОРК, 4. квітня. — Конгресмен Морґан, „сухий" з Огайо, признався, що він привіз з собою зі своєї подорожі по Панамі дві фляшки шампану й дві фляшки віски, які мали бути призначені для хорого батька його жінки.

## МОКРІ ГОРОЮ.

МИЛВОКІ, Висканзин, 4. квітня. — Остаточний вислід референдум у справі прогибіції такий: 253,222 голосів заявилися за відкликанням стейтових законів у справі форсовання прогибіції, а 131,016 голосів було проти цього. Властива боротьба розіграється в леґіслятурі. Виходить, що там у скорому часі буде знесена кара за торговлю напитками, які не мають більше як 2.75% алькоголю.

## ДОБРИЙ ХАБАРНИК.

**КУПУВАВ ПОСЛІВ ЯК БУЛЬБУ НА ТОРГОВИЦІ.**

БАТОН РУЖ, Луізіяна, 4. квітня. — Із зізнань свідків, які свідчать проти ґовернора Лонґа перед стейтовою палатою послів, виходить, що ґовернор не перебирав у засобах в боротьбі з противниками. Він відгрожувався побиттям, а то й смертю. А кого міг, то перекуплював, купуючи посольські голоси як бульбу на торговиці.

## НОВА ГИДРАВЛІЧНА ФАБРИКА.

**БУДЕ ПРОДУКУВАТИ ЕЛЄКТРИКУ ДУЖЕ ДЕШЕВО.**

БАЛТІМОР, 4. квітня. — Двох вязнів винайшли в тутешній вязниці спосіб, який може мати велике применение й принести велику користь. Є це новий спосіб добування електрики при помочи гидравлічної сили. Новий спосіб обнижить кошти продукції електрики в пропорції 70 до 1. Вязниця, яка платила досі $70,000 на рік за електрику, тепер платитиме $1,000. Вязні одержали вже патент на свій винахід. Один з них, Раймунд Скат, відсиджує осьмилітну кару за грабіж, а другий, Френк Аллерс, належав до бандитської шайки. Над винаходом працювали по ночах.

---

СОЮЗОВЦІ! ПАМЯТАЙТЕ НА ВАШ НАЙДОРОЖЧИЙ СКАРБ — НА ВАШІ ВЛАСНІ ДІТИ. — РАДИ ЇХ ДОБРА ВПИШІТЬ ЇХ ЩЕ СЬОГОДНЯ ДО УКР. НАР. СОЮЗА.

35 ЛІТ ЧЕСНОЇ, СОВІСНОЇ ПРАЦІ, ДОБРЕ ІМЯ І МІЛІОНОВИЙ МАЄТОК — ЦЕ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

ЧИ ВИ І ВАШІ ДІТИ ВЖЕ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ?

КОЛИ ВАМ ДОРОГЕ СВОЄ РІДНЕ, СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКР. НАР. СОЮЗА. — І ДІТЕЙ СВОЇХ ВПИСУЙТЕ. — ТАК НАКАЗУЄ ВАМ ЗРОБИТИ ВАШ БАТЬКІВСЬКИЙ І НАРОДНИЙ ІНТЕРЕС.

ЯКІ ДІТИ, ТАКЕ БУДЕ МАЙБУТНЄ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ І УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА. — КОЛИ ДОРОЖИТЕ СВОЇМИ ДІТЬМИ, НАШИМ МАЙБУТНІМ І НАШОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ ТАК ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗА.

35-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ ПРАЦІ — СВЯТКУЙТЕ ПРАЦЕЮ ДЛЯ ДОБРА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ, А ВЖЕ ДІТЕЙ СВОЇХ ОБОВЯЗКОВО ВПИСУЙТЕ ДО У. Н. СОЮЗА.

---

## ЩЕ ОДНУ УСТАНОВУ ЗАБИРАЮТЬ З УКРАЇНСЬКИХ РУК.

Київський Інститут Селекції досі підлягав Сортово-Насінневій Управі. Тепер Інститут передається центральному дослідному Інститутові цукрової промисловости. У звязку з цим його робота набирає всесоюзного значіння і він обслугуватиме цукрову промисловість всього Радянського Союзу.

## ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ АРХІВІВ.

До Варшави прибули цінні архівні памятки, вивезені ще в часі світової війни царськими військами з музеїв Ставропіґії і Народнього Дому, до Ростова над Доном. Завдяки заходам кустоса Українського Національного Музею, д-ра Свенціцького, уряд Радянської України згодився віддати це майно тому Музеєві. Русофільська управа як Народнього Дому, так і Ставропіґії рішила одначе не дозволити Українцям перебрати ті цінні памятки і робить старання у Варшаві, щоби їх не віддано. Памяткам загрожує небезпека.

## КРИЗА ПОЛЬСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ.

В цілій польській пресі появилися алярмуючі вісти про кризу польської військової кольонізації на північно-українських землях. Польські військові кольоністи, головно на Волині, масово продають даровану їм землю в руки українських селян і виїзджають або до корінної Польщі або за границі польської держави. Справді продавати їм не вільно протягом 30 років, одначе вони позбуваються хитрим способом майна, передаючи його ніби то в аренду. Польська преса взиває уряд, щоби видав відповідні зарядження, бо втеча польських кольоністів загрожує зменшенням польського елементу на окраїнах і переходом землі в руки українського населення. Преса жалується, що загалом польська посілість на окраїнах корчиться, а то з тої причини, що власники великих лятифундій позбуваються своїх просторів, передають їх на парцеляцію, а тим способом земля малими пайками переходить в руки українських селян. Головно це діється в полосі над самою радянською границею. Пояснюють це страхом польських поміщиків, які втратили довіря в польську владу на окраїнах.

## ЧЕРЕЗ ЩО ЧАСАМИ БУВАЄ ЗИМНО.

Соціял-демократична ґазета у Вудвайсі (Чехія) з приводу морозів пише таке: „Як довго соціял-демократи були в ратушу (радниками), не було морозів". З того виходить, що коли яке місто хоче мати все теплу погоду, повинно вибирати до міської ради тільки с-деків. От до яких дурниць доводить часами партійна засліпленість.

## ТІЛЬКИ ВІЛЬНА УКРАЇНА МОЖЕ БУТИ ҐАРАНТІЄЮ МИРУ НА СХОДІ.

Посол Кракалія помістив у букарештенській ґазеті „Аделерул" заяву, в якій займає становище як Українець супроти підписання пакту Келоґа в Москві. Ця заява звучить: На вчорашнім засіданню камери висказали з трибуни парляменту заступники всіх партій і меншосних ґруп свою втіху з нагоди повідомлення міністра закордонних справ про підписання пакту незайманости з Росією. Як заступник українського народу в Румунії не заняв я становища в імени мого народу до цього питання, бо бувби я присилуваний ущербити святочність цієї хвилі. Тому прошу вас помістити моє становище в імени українського народу, як слідує: Український народ у Румунії бере з вдоволенням до відома підписання угоди недоторкальности, бо цим віддалилося марево грозячої війни. Але підписання цього пакту Росією не треба уважати вислідом мирових почувань, а скорше наглядним доказом їх внутрішного замішання.

Український народ у Румунії є твердо переконаний, що приступлення Росії до цього пакту не дає ніяких ґарантій для дійсного, тревалого миру, як довго там панує режім терору й поневолення, а український 30-міліоновий народ закований у кайдани і позбавлений права на самовизначення. Тільки вільна Україна, з демократичним устроєм, яка повстане по розгромленню теперішньої, спливаючої кровю системи, може дати ґарантію для тревалого миру на сході Европи. Ми надіємося, що вже в короткім часі наші браття по той бік Дністра, котрі живуть тепер під яромом большевизму, будуть мати нагоду як національно-українська держава заключити чесний і тревалий мир з румунською державою.

## УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ЛІҐА НАЦІЙ — СЕКЦІЯ ЧЕСЬКОЇ.

По ухвалі зїзду студентської федерації Ліґи Народів, що відбувся у Варшаві, українську студентську Ліґу приділено до чеської Ліґи з захованням одначе для неї повної автономії.

## ПОЛІЦІЙНА САМОВОЛЯ.

В одному із сіл під Кремянцем на Волині арештовано двох селян. Поліцист закував їх в кайдани і посадив на сані. Був тоді мороз, що доходив до 30 степенів. Арештовані просили поліциста, щоби позволив їм бодай бігти за саньми, бо замерзнуть, одначе він на це не зважав. Коли селяне приїхали до Кремянця, мали зовсім відморожені руки і ноги.

## НАЧЕ В СЕРЕДНОВІЧЧІ.

Для своїх асиміляційних цілей уживає польський уряд також і церкву. Методою цього є урядова унія пропаґована епископом Пшездзецьким. Коли властиві уніяти не мають доступу на Волинь, уніяти епископа Пшездзецького способами єзуїтів ширять свій обряд, послугуючися дуже часто насиллям і терором. Доказом цього випадок, який мав місце в селі Жабчу на Волині. Гурток уніятів зпід стягу епископа Пшездзецкого захопив тамошню православну церкву. Православні, котрі творять більшість і то подавляючу в селі, не хотіли дати себе позбавити прав до церкви, яку самі вибудували. Прийшли до церкви й заявили, що її не залишать. Опричники уніятів замкнули їх на колодку і православні, між ними діти і старці, від 21 лютого сиділи наче увязнені. Не вільно їм було доставляти харчів, ні води. Поліція стала по стороні уніятів і окружила церкву сильним кордоном. Ніяка інтервенція не помогла: ні інтерпеляція в соймі, ні заходи православної церковної влади. Врешті дня 1 березня поліція відімкнула церкву і почала насильно її опорожняти. Виносили на руках майже конаючих, виснажених голодом старців і дітей. Православного священика закуто в кайдани. Випадок в Жабчу викликав велике обурення на Волині, і загалом на всіх західно-українських землях. Є це зайвий доказ руїнницької політики польського уряду на українських землях.

## БОЛЬШЕВИКИ НА ШЛЯХУ ДО КОНКОРДАТУ З ПАПОЮ РИМСЬКИМ

**ВЕДУТЬ В РИМІ ПЕРЕҐОВОРИ ПРО ЇХ ПРИЗНАННЯ ВАТИКАНОМ. ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ РИМО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ СВОБОДУ В СССР.**

РИМ (Італія), 4. квітня. — Переговори, які веде тут радянський посол Курський з Ватиканом, стоять на добрій дорозі. Большевики вже договорилися в головних рисах щодо майбутньої їх угоди з Ватиканом.

Радянський уряд ґарантує: а) недоторканість римо-католицької церкви в СССР; б) свободу місійної та церковної праці для римо-католицького священства; в) недоторканість майна римо-католицьких церков; г) свобідний вїзд до СССР священства римо-католицької церкви. Большевицький уряд пішле рівнож свого посла до Ватикану. На цю посаду намічується Лунэчарський, теперішний комісар народньої освіти в СССР.

## ПОЛЬСЬКИЙ КАБІНЕТ ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ.

**ПІЛСУДСЬКИЙ ВІДМОВИВСЯ СТАТИ ПРЕМІЄР-МІНІСТРОМ. ВІН БУВ ПРОТИ ЗМІНИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ.**

ВАРШАВА (Польща), 4. квітня. — Премієр міністер Бартель на засіданню кабінету міністрів заявив, що він резиґнує зі свого становища, бо чується слабим на здоровлю й не може далі провадити справ. Деякі инші міністри також зголосили свою димісію. Пілсудський був проти всякої зміни кабінету міністрів.

До Варшави приїхав президент републики й негайно почав переговори про створення нового кабінету. Він запропонував Пілсудському взяти на себе повну відповідальність за кабінет міністрів та стати на його чолі, але Пілсудський відмовився, залишаючись міністром війни.

Численні соймові партійні групи стараються дістати міністерські теки для представників своїх груп.

## БАНДИТИЗМ У ПОЛЬЩІ.

**АРМІЯ ШПИГІВ ТА ЖАНДАРМІВ ЛИШЕ ПЕРЕСЛІДУЄ НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТИ В ПОЛЬЩІ, А БАНДИТИЗМ З КОЖДИМ ДНЕМ ЗРОСТАЄ.**

ВАРШАВА (Польща), 4. квітня. — Недалеко міста Дубна банда опришків напала на дім дрібного землевласника Вальковського. Не знайшовши жаданих грошей, опришки вчинили страшний допит усій родині Вальковського, щоби дізнатися, де заховані гроші.

Кілька годин опришки в страшний спосіб катували Вальковського, його жінку та 4 дітей. Вони їм ламали пальці на руках, виривали волосся, покиколювали очі й нарешті зарізали всіх.

Опришки зникли без сліду.

## АВТОМОБІЛЬ ГОТОВИЙ.

**ТАК ЗАЯВИВ ГАБІБУЛА РАДЯНСЬКОМУ ПОСЛОВИ В КАБУЛІ, КОЛИ ТОЙ ПРОТЕСТУВАВ ПРОТИ РЕВІЗІЇ В РАДЯНСЬКОМУ ПОСОЛЬСТВІ.**

КАБУЛ (Афґаністан), 4. квітня. — По наказу еміра Габібули афганські жовніри перевели ревізію в радянському посольстві. Вони там шукали доказів ведення пропаґанди членами посольства на користь Амакули.

Радянський посол Старк запротестував рішучо проти порушення екстериторіяльних прав посольства й загрозив своїм відїздом з Кабула. На це емір Габібула відповів, що він кождої хвилини готовий дати автомобіль для відїзду радянського посольства.

## КРОКОДИЛЯЧІ СЛЬОЗИ.

МАДРИД (Еспанія), 4. квітня. — В інтервю з кореспондентом „Ню Йорк Таймс" Прімо де Рівера заявив, що він жалує, що йому довелося вжити суворих заходів проти студентських заворушень в Еспанії. Мовляв, до цього його спонукало лише почуття необхідности викокування своїх обовязків перед народом.

Притім запевняв він кореспондента, що режім його диктатури визначається тим, що він взагалі тяжко не карав своїх політичних противників. Бідкаючись над долею студентів, він усеж таки не думає відчиняти університету. Диктатор сподівається привернути нормальне життя в Еспанії аж у 1931 році.

## ДОХОДЯТЬ ПРИЧИНИ ПОЖЕЖІ „ЕВРОПИ".

ГАМБУРҐ (Німеччина), 4. квітня. — Детективи британської та голяндської асекураційних компаній, в яких була заасекурована „Европа", дошукуються причини пожежі. Вони загалько схиляються до того, що пароплав упав жертвою саботажу.

Компанія „Норд Джерман Ллойд", якій належав згорівший корабель, визначила нагороду у висоті $2,500 тому, хто дасть відомости, що поможуть віднайти причини пожежі.

## АВСТРІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ ЗРЕЗИҐНУВАВ.

ВІДЕНЬ (Австрія), 4. березня. — Премієр міністер Зайпель зложив на руки президента републики димісію в імени свого кабінету міністрів. Як причину цього Зайпель подає те, що його правительство не може дістати позички, потрібної для Австрії, а також внутрішні міжпартійні непорозуміння, особливо з усенімецькою ліґою, що прагне до злучення Австрії з Німеччиною, не дають урядови можливости успішно сповняти свої обовязки.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy. | | ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи. | |
|---|---|---|---|
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Ситі і Заграницею: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# ХТО РОЗЄДНУЄ?

**Зробім один крок вперед. Відучім пустомельних балакунів від пустої критики, а приневольмо їх до позитивної праці. Бо в нас таке водиться, що коли хто возьметься за якусь народну роботу й коли створиться в часі, коли все лежить облогом, якась хосенна народна інституція, зараз „повстають" голоси „критики", що виступають проти такої роботи. Наші „критики" замісць чином показати, що вони вміють краще вести роботу як другі, що саме вони тішаться більшим довірем народа, що більше посідають знанне і краще мають практику, що здібні до більшої посвяти і праці як инші, — літами нічого не роблять, а тільки працюють, і то завзято працюють над тим, щоби розбити ту інституцію, яку другі побудували. Вони то за всяку ціну намагаються знищити її авторитет і не допустити до обєднання наших сил, а тимсамим до скріплення і поглиблення народної роботи.**

**Від літ ми свідками кампанії, яку ведуть з ріжних боків, одні явно в пресі, а другі таємно, проти Обєднання, одинокої організації в Америці, яка репрезентує під політичним оглядом весь український націоналістично-боєвий елемент в Америці. Ми свідками того, як ріжні нероби, що від довгого ряду літ ні центом ні працею духа нічим не пособили нашій народній справі тут в Америці, ні там у старім краю, всю свою енергію звертають на те, щоби доказати українському громадянству тут в Америці й там в краю, що Обєднанне без значіння та не є виразом політичних змагань нашої іміграції. Воки хочуть доконче дати Польщі й другим окупантам той козир у руки, що всі ті протести, які вислало Обєднанне до Вашингтону чи до Ліги Націй, є протестами „пересилкового бюра", а не протестами обєднаної української іміграції в Америці.**

**Коби хоч за тою безглуздою кампанією йшла якась народна робота, то ще можнаб мати деяке розумінкя для того рода поступовання. Можеб навіть витворилася тоді якась конкуренція, а це знову можеб запрягло людей до більшої праці. Та того всього досі не було й тепер немає. Не видно нічого кромі гадючого шепоту неробів, котрих не можна запрягти ні до якогось наукового відчиту ні до написання якоїсь брошури, ні до вічевої чи якоїсь організаційної акції, словом, ні до якої роботи, де треба дати даром труд і знанне, кромі цього ще й жертву.**

**Ціле наше лихо, що ми маємо тут в Америці на важних місцях по менших чи більших організаціях чи редакціях людей, які не здібні до якоїсь конструктивної ідейної праці, які самі нічого не творять і другим не дають робити. Оті нероби бояться праці, народної контролі й обєднання сил, тому розбивають всякі спроби обєднанкя.**

Д-р В. Клодницький.

# МІЛІТАРНА СИЛА РАДЯНСЬКОГО СОЮЗА

Після проголошення Келогового мирового пакту большевики заявили свою готовість також оголосити війну поза законом, себто також підписати пакт миролюбія. Заява большевиків відносно Келогового пакту чимало сконстернувала світову дипльоматію. Вслід за цим на денне світло виринули питання: **якою саме силою в даний час розпоряджають большевики та чи в політиці Рад. Союза видні справжні тенденції миролюбія?**

В останніх кількох тижнях в европейській і американській пресі появились статті, на основі яких мілітарна сила Рад. Союза представляється ось так:

Загально взявши, мілітарна сила Совітів виносить сьогодня **около 750,000 людей.** На мировий контінгент ця армія є великанською. Вона складається 1) із регулярної армії (около 550,000 людей). Сюди входять і територіяльні армії; 2) із „черезвичайки" (около 150,000 людей) та 3) із армії **„оборона індустрії"** (около 50,000 людей).

Регулярна армія: 550,000 людей, це, правду кажучи, скелет армії. Вона числить стільки лише зимою, бо в літі, підчас маневрів і вправ територіяльних частин, сила її виносить 1,500,000 мужа. Регулярна армія складається із 62 дивізій, які діляться на всесоюзні і територіяльні. Рад. Союз має 23 всесоюзних і 39 територіяльних дивізій. Ці дивізії творять військові округи (10 округів) при: московський, ленінградський, білоруський, український, надволжанський, кавказкий, сибірський і т. п. Військові округи щорічно на своїх територіях відбувають вправи-маневри, яких головним завданням є вишколювання рекрута на протязі 5 літ, а іменно, в першому році 3 місяці і в чотирох слідуючих роках по 4 місяці в літі.

Військо Рад. Союза, окрім війська у великих центрах (Москва, Ленінград, Київ, Харків і т. п.), має виглядати тепер бідненько. Воно лихо убране й виеквіпуване в старе узброєння. Одначе із звітів про совітську мілітарну силу виходить, що Рад. Союз може одіти й узброїти около 3,000,000 піхоти і відповідну скількість кавалерії та технічних частин.

Згадавши про кавалерію, треба підкреслити, що кавалерія має потрібну скількість добрих коней і що на кавалерію (на її вишколення) звертає Рад. Союз спеціяльну увагу.

На цьому місці треба зробити маленьку замітку, що кавалерія в будучій війні, яка не буде позиційною, але шахуючою — партизантською, при допомозі революційних зривів в запіллях, гратиме визначну ролю. Це ми бачили в 1919—1920 р. на Україні, в Сибірі, Китаю і Африці.

Д. П. У. (Державне Політичне Управління) — „Черезвичайка" це теж армія, в якій служать лише аристократи-комуністи — уприві́лійована кляса. Це військо в числі около 150,000 мужа є поділене на дивізії, бриґади, полки, батальони, сотні та чети. Воно прекрасно одягнене, узброєне і відживлене. Родини „чекістів" користуються всякими привілеями, точним постачанням харчів і мануфактури (по дешевим цінам!) і т. п. Чекістів можна порівнати із царською ґвардією або римськими преторіянами могучих цезарів, з тою хіба ріжницею, що нікотрий римський цезар ані европейський монарх не мав такої ґвардії, яку-б треба було рахувати аж на дивізії.

Чекісти-преторіяне, це основа комуністів в Кремлю, бо ними большевицький Кремль в силі здушити ріжні відрухи проти комуністів.

Трету армію в Рад. Союзі можна назвати „армією оборони індустрії". Вона призначена до пильновання індустрії — до здушування саботажів, страйків і т. п. Вона розміщена в індустріяльних центрах і не може бути вжита до війни на полі бою з другими державами.

Реґулярна армія Рад. Союза рекрутується із селян, яких настрої не зівсім войовничі, натомісць корпус старшинський поповняється партійними людьми, заїлими комуністами. В офіцирському корпусі є великий відсоток молодих старшин, які перейшли офіцирський вишкіл і „науку комунізму". Окрім того кожна військова частина, від сотні почавши, має політичного комісаря, який слідкує за настроями війська.

На основі висше згаданого видно, що Рад. Союз побренькує зброєю голосніше, ніж буржуазні держави. Настроїв миролюбія в Рад. Союзі мало! Пропозиція большевиків, що вони згідні поставити війну поза законом є націхована такою „щирістю", як і в инших творців мира, які рівнож готуються до війни.

Український нарід мусить ясно здавати собі справу, що чим більше сьогодня говориться про мир, тим близше ми наближаємося до війни, яка і нас не мине. Нам треба тямити, що ми збудуємо собі державу тільки власними зусиллями і в той спосіб, як це пророкував Т. Шевченко: „Вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кровю Волю окропіте!"

Василь Бобрів.

# ТЕАТР МАРІОНЕТОК

З давнього часу Париж є осередком штуки та мистецтва. Зі всіх кінців світа сюди ідуть артисти, актори, співаки, цілі театри та опери, щоби добути признання. Звідси зачинається карієра того чи иншого артиста, або кінець всякої карієри. Париж або признає, або відкидає, дає свій прихильний або убивчий присуд. В Париж ідуть не заробляти гроші, лише здобувати славу.

За тоюж славою та признанням приїхала в 1920 році Українська Републиканська Капеля. За тим самим приїхала тепер „Думка". З цього бажання — мати славу і признання — мають деякі підприємці великі зиски й безсовісно визискують артистів.

Саме тепер гостює в Парижі, в одному з найкращих театрів Европи, італійська трупа театру маріонеток під назвою „Піколі".

Театр маріонеток не що инше, як ляльковий театр, який бере свій початок з Єгипту. Той театр відограв велику ролю в часах середновічних. Тоді то за допомогою ляльок зачало християнське духовенство знайомити вірних з головнішими подіями євангельських оповідань. Вже в IX віці зявляється в Римі звичай ставити в Різдвяні Свята ясла з постатями Ісуса, Марії, Йосифа та инших; головною постатю була Діва Марія і від неї зачали зватися ці постаті маріонетками, а пізніше й цілий ляльковий театр названо маріонетковим, без огляду на те, чи він був церковного, чи світського змісту.

В XVII. віці зачалася нова доба лялькового театру. На нього пішла мода. Зразу забавлялися вельможі, а пізніше він перейшов в народні маси.

Таким ляльковим театром на Україні був вертеп. Прийшов він до нас в XVII віці зі Заходу. Ще перед війною колядники по селах ходили з вертепом, представляючи примітивні комедії та драми з життя Христа.

Вертеп складався з ящика, побудованого на зразок двоповерхового дому. В горі відбувалися приняття волхвів, стояли ясла; внизу була резиденція Ірода й там же відбувалися головні сцени вефлеємських подій.

В підлозі були прорізані щілини в ріжних напрямках, а щоби щілин не було видко, підлогу застелювали футром.

Так виглядав колишній театр маріонеток.

Репертуар був примітивний, але мимо того мав він велику популярність, а перейшовши всю Европу, затримався на Україні майже до теперішнього часу.

У вертепі постаті хоч і пересовувалися, та не мали елястичности, рухи їх булй незугарні, а водила їх рука, тримаючи їх на дротику.

„Театр Піколі", який перебуває тепер у Парижі, побудований на цілком инших засадах. Фігури рухаються не знизу, а зверху.

І сцена не складена з двох поверхів на зразок вертепу, а уявляє зі себе звичайну сцену, хіба лише трошки меншу. На горі, там де в звичайному театрі мають бути бальки, побудовано містки, з яких майстри керують на мотузках артистами-ляльками.

Ці майстри не вчора навчені, а є ними з діда-прадіда. Цілі покоління займалися цією невдячною працею. Я кажу невдячною, бо їх публика не бачить, вони не збирають лаврів, вони скромно знаходяться за лаштунками.

Тяжко, майже неможливо передати словами технічну частину будови цього надзвичайно цікавого театру. Тай вся технічна частина являється не чим иншим, як патентом його творця Вікторія Подреки. Між театром маріонеток XVII століття і теперішнім „Піколі" така сама ріжниця, як між початковими інтермедіями середніх віків та теперішньою драмою чи оперою.

Рухи ляльок театру „Піколі" доведено майже до шедевру. Цей театр з неживими акторарами дає циркові, музикальні, оперові та драматичні вистави так реально, що часом здається, що перед тобою не ляльки, а люди, тільки якоїсь невідомої нам нації.

Творцем цього театру є Вікторіо Подрека, бо він і автор штук і головний режісер і той, хто відновив цей „складний примітив".

Але не треба думати, що ляльковий театр є чимось несеріозним, достойним лише уваги дітей або юнаків. Це театр далеко поважніший ніж звичайний театр. Бо в рухах ляльок можна уловити безпосередність, щирість та той примітив, якого бракує нам, культурним людям XX. віку.

Разом з тим він дає таку беззлобну, свіжу критику, що від неї не стає гірко на душі, лише легко. Цей театр не відштовхує глядача, а тягне своєю, я сказав би, дитячою критикою. Це ясно чулося в салі по тих оваціях, які дістали артисти. Почувалося, що публика спочиває, дивлячись на цих неодушевлених артистів, слухаючи співи й разом з тим дивуючись техніці неживих акторів.

Мимоволі я пригадав наш вертеп, який певно тепер вже цілком зійшов зі сцени на Україні, де колись, і то недавно, ще мав великий успіх. А його можна-б було змодернізувати й наповнити оригінальним українським змістом.

П. Задума.

# В ОБОРОНІ РІДНОЇ ЗЕМЛІ.

Три дні гаркотіли ворожі стріли над убогим карпатським селом. Три дні сипалось горяче олово на голови всіх, хто не встиг втекти в ліси і дебри. Здавалось, вік цілий важить на серцях оборонців рідної землі... Онтам на горбі вони стоять вперто і непохитно. Наче з каменя викуті. Тіло вросло в жовту глину, руки працюють мов машина. Сіють смерть довкола себе. Аж земля-матір стогне й ґуде...

Ворог лютує. Смертоносні стріли вертять землю, а знутра викидають камінне. Окутує оборонців димом гарматним, мов тучевою хмарою. Обсипує кулями. Лютиться, гарчить мов звір смертельно ранений. Зпід ніг вириває їм землю, на якій родилися і зросли. Вони ж ні на крок не уступають. Наче невидима сила їх прикувала до того клаптика землі... Знеможені, мов пяні, кладуться на лоно матери своєї... Не чути зойків... З затисненими устами витають смерть. Тихне життя... Без зойку, стону. Лише закостенілими руками держать судорожно зсохле бадилля, так начеб боялись, що по їх смерти відберуть неньку Україну. І так гинуть. А земля стогне під напором ворожих сил...

Село завмерло, мовчить. Заталось віддих з ляку, бо ворог розкидає великі темні клубки хмар. І ріка втихла, не журчить, бо кров пливе червона — багрова... З самого серця — з глибини...

Мовчать, мов пні, старі і немічні батьки. Лиш з тайників у лісі слідкують за перебігом. Жіноцтво молиться, а діти плачуть. Довкола них задума снує довгу та чорну нитку. Чи відіпруть ворога? Чи визволять їх з тяжкої неволі? Та нитка рветься. Серед села падає ґранат, другий, третий. Не знати хто бє, та на кого. У тім пеклі громів та блискавок не зрозумієш, котра куля ворожа, а котра своя. Безборонному всі ворожі, а узброєний знає своїх і чужих...

Старий Максим не тікав від хати рідної нікуди. Не хотів умирати десь там поза рідною домівкою. Бо там десь... смерть лячна. А тут у хаті і смерть не страшна. Тут дідо, тато вмирав, чому ж би мав він звідси тікати? Крізь вікно хати бачить він, як ґранати завзято розривають нутро землі, як котиться каміння в діл і дим розстелюється землею. Десь за своєю хатою чує клекіт скорострілу. Чим більше вслухується Максим в той клекіт, тим більше відчуває його силу. Там десь на горбку другий відізвався, далі третий, четвертий, а потім стратив рахубу, скільки їх могло бути. Лиш одностайний клекіт говорив, що богато. Вслухувався в той гуркіт, наче ворожив, де перемога. Згодом увійшла Марічка в хату...

— А ти вже тут, дитинко? Як тобі гостилоси?

— Добре, ґедику, добре — успокоювала Марічка. — Худобу відогнала, а сама духом вернулаcи. Але ж бо бють наші, бють! Коло сіна є також два. Стріляют, аж пуду дає. Ану, ходіт, мете видіти...

— А мені їх нащо? — заворкотів досадно. — Най їм Біг помагає, а я не буду д'ним пхатиси тай тобі ни зволею.

Був лютий. Бо чого ж залізли в опліт? Ану, най сіно згорить, а тоді чим худобу прокормить? Із злости затис пястук. Глянув на Марічку. Вона оперла голову і дивиться на образи так сумно-сумно. В Максима серце почало таяти. — Е, що сіно? — думав. — Вони наші діти, наша кров, наші оборонці. Пусте, сіно. — Почав думками вертати в далеку, далеку минувшину. Четвертий рік, як його син Василь пішов на ту війну і до сьогодня ні чутки. Пропав мов камінь у воді. І кілько то часу проплило, кілько то змін ріжнородних за той час!...

Подію за подією переходив і сам собі не вірив, що то все дійсність, і що він то все пережив. Ой, сину, сину!... Ти пішов в далекий, чужий край, там тобі десь кажуть битися, а з нашого серця вороги кров випивають, нас шматують, нас роспинають. Кобих ти видів ще раз перед смертев! — Чуз, як в душі родиться певність, що Василя побачить. Але коли? — питався сам себе. Насувалась відповідь, якої не розумів. Тьмава і невиразна. Зором благав св. Николая, на якого звик дивитися від дитинства. Коли? коли? — питався. І хоч Максим дививея впрост світцеви в очи, то відповіди не було. Закурений образ Николая дивився також тьмаво.

— Ти, дівко — воркнув нарешті — ану побіжи та подиви́си, ци ті стрільці ще є в оплоті...

Метнулась Марічка, а старий вертає назад до свого.

— Мой, мой, деж то все ділоси? Де царі, цісарі, де та остра „дисціпліна"? Усе згинуло та пропало. Добре казав Василь: „Ґеґю! усьо минет, а прийде чес, коли і ми будемо ґаздувати у своїй хаті на своїй земли". Василю... Василю! Чому тебе тепер нема, як на нашу земеленьку напосівси лютий ворог?

Хто нас тепер оборонить, хто ворога відіпхне? Ота крішка, ота пригорщ охітників?

Таж ти тут знаєш кождий корчик, ти сам один вістинавби їх, тих проклятих зайдів тими скорострілами...

— — — — — — — — — — —

Мов блискавка бурі влетіла в хату Марічка.

— Ґедику солоденький! Василь... умирає...

Прокинувся старий тай спотикнувся. Мов ножем в груди хтось різнув...

— Хто? Василь? — крикнув не своїм голосом...

Замісць відповіди почув, як Марічка приповідала: братчіку мій... любий та солодкий... хто ті ізранив... хто ті скалічив?...

Імився руками за голову та метнувся мов ранений звір...

— — — — — — — — — — —

В оплоті під сіном лежав стрілець. Коло нього Марічка на колінах з одного, а його товариш з другого боку, тамували кров, що випливала з грудей...

— Ох, смерте... люта... смерте погана!... Чомусь мене не взяла замісць мого братчіка?... Братчіку рідненький, куди від нас відходиш?... Ци аж тут тебе мала... смерть найти... коло нашої хати рідненької?...

Максим стояв мов камінна статуя. Вперто вдивлювався в лице свого сина. Там бачив зміст його військового життя. Читав про терпіння, про горе, неволю, добачував огонь гніву та відплати, що застиг на устах, — про вдоволеннє, яке мають ті, що вмирають в обороні вітчини на батьківській землі...

— — — — — — — — — — —

Пронісся глухий свист. Кількох стрільців перебігло біля мертвого Василя і його рідні...

Товариш Василя прокинувся мов з просоння.

— Куда? — крикнув на здогін тим, що переходили.

— Наступаємо! Ходи! — відізвався один і побіг дальше...

— Максиме, тай ти Марічко! — промовив товариш Василів та побіг за наступаючими...

— Іване! — крикнула Марічка. Мов підкошена цвітка звалилася побіч братчика Василя...

Ні один мускул не дрогнув на Максимовім лици. Чув, як коло серця росте камінь великий — тяжкий... І тисне-давить мов кліщами. Устаж шепотом повторяли одно і то-саме: „Діти мої, діти... діти мої... діти..."

— — — — — — — — — — —

Далеке „урра!" котилося лісами. Звістувало завзятий, рішаючий бій, який зводив ворог з нашими героями на нашій рідній землі.

Урра!... урра!... урра-а-а! завмирав десь далеко гомін. Ворог уступав, а гуцульські сини видирали йому пядь за пядю загарбану землю та сполікували ворожі сліди своєю кровю...

# ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

## В ОБОРОНІ ПРАВДИ.

Як відомо, в нашій громаді має відбутися дня 9 квітня б. р. Зїзд представників церковних громад, щоби порадитися над тим, щоби не допустити по громадах, які є в боротьбі з еп. Богачевським, до розбиття і хаосу. Церковно-народний Комітет не зробив на нашу думку нічого злого, коли взявся за таке діло. А тут бачимо, що до нашої громади насилають нам ріжних агентів і повно летючок, в яких осуджують тих, що взялися за добре діло. Певно й другі громади мають такі летючки. Нападають і на нашу громаду за те, що вона попирає тих, що хочуть порядку і добра для нашого народа, що хочуть, щоби українська церква не виховувала нам рабів і підніжків Варшави чи Москви.

Отже ми, громадяне в Алентавн, то є тої місцевости, де є осідок Комітету і де має відбутися Зїзд, заявляємо, що стежимо за ходом роботи Комітету й знаємо, що всі підшептя ляцьких агентів не є правдиві. Бо колиб було щось трошка в тім правди, то тутешні громадяне певно не зголосилися би до Комітету, з пропозицією, що приймуть на нічліг делегатів, які прибудуть з дальших сторін, а секретар Комітету, який є рівночасно і нашим парохом, не тішився би довірем у своїх парохіян.

„Головною ціллю скликання Зїзду є позбутись раз на все ляцького впливу й всіх ворожих нашому народови чинників, бо без того впливу й без тих чинників буде міг наш нарід тут на свобідній землі Вашингтона краще розвиватись, ніж під впливом тої держави, від котрої так много кривд і знущань терпить наш нарід в Рідним Краю" — так пише Комітет. То чейже не на те скликує сей Комітет Зїзд, щоби йому делеґати в очі наплювали, почувши, що на Зїзді не йде мова про визвіл нашого народа від Польщі.

Урядники братства св. Архангела Михаїла, від. 147 У. Н. Союза:
**Григорій Біленький,** предс.;
**Михайло Гуцайляк,** секретар;
**Василь Король,** касієр.

Урядничкі сестрицтва Пр. Богородиці, відділ 151, У. Н. Союза:
**Меланія Худоба,** предс.;
**Марія Яремчук,** секретарка;
**Марія Чабан,** касієрка.

## REGARDING ENGLISH SECTION.

I have been reading a number of articles from our young Ukrainians who are pleading for a space in Svoboda written in English language.

The enthusiasm of the writers is a good sign and raises our hopes that a constructive treatment of this subject may bring some good to our cause.

The fact that many articles in English have been already published from time to time means that the first phase in this direction, that of arousing the interest of our readers, has met with success. There seems to be no doubt that in the future the editors will continue publishing our statements and opinious in English. The problem now is what to publish in the English section. Most of our contributors have failed to state just what they would like to read. Neither have the editors commented on the subject in their editorials. Evidently they are waiting for crystallization of public opinion.

It is obvious that to reprint the news items in English would be duplication of work. We all read the news in the English papers. The controversial topics and Ukrainian factional politics would hardly interest our young readers at this time. On the other hand, printing of material from English sources, which has no connection with the interests of our people, would be aimless.

A worthy beginning has been made by Mr. Paul Wolanski Jr. who gave an account of social and athletic activities of Ukrainians in Cleveland. Let us hope that others follow this example, as there are great possibilities in exchanging information of this sort. A successful ball team in one city will surely arouse the ambition of our young men in other cities. To enumerate all possible benefits arising from similar articles requires too much space. The life of young Americans is centered around athletic, social, and literary clubs. Let us begin our English section by writing about them.

It will be only a step from the subject of our various activities to that pertaining to Ukrainian history, literature, folklore and other items of interest to our readers. To acquaint our younger generation with the trials and aspirations of Ukrainians across the sea must be the basic aim of the English section in Svoboda.

Consciousness of our national origin, symphathy with our enslaved brothers, love for the institutions erected by our fathers in America! These are worthy aims which we hoppe to realize from our English section under the proper guidance of the editors. We are on the right course; let's go!

G. Herman,
Wilkes Barre, Pa.

# КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

### Ч. 28.

### РАЧЕСТЕР, Н. Й.,

Дня 17 березна на звичайних зборах бр. св. Йосафата, від. 217-го У. Н. Союза, ухвалено такий проект на 17-ту конвенцію У. Н. Союза.

1. Щоби з нового роду обезпечення, то є 20-літня поліса, знизити плачення вкладок, бо вони за високі.

2. Редакційний Комітет повинен складатися з трох членів, вибраних конвенцією, а не так, як тепер, що Редакційний Комітет заступає Екзекутива.

3. Потрібне отворення англійського кутика для молодіжи у „Свободі", деб можна містити статті про спорт, наукові, жарти, дещо з української історії, листи молодих читачів і т. д. Таким кутком наша молодіж навчиться любити і шанувати працю батьків своїх, якою є У. Н. Союз.

4. **Справа Сиротинця.** Дотепер справа Сиротинця була проваджена, так би сказати, лише почтою та відозвами зі сторни Головного Уряду, а зі сторони місцевих урядників та членів більше активно, тобто живими словами й заохотою членів. 217-ий відділ думає, що на будуче нововибрана Екзекутива повинна занятись призбиранням призначеного фонду 100.000 д., так, щоби один або всі члени Екзекутиви занялись кампанією. Тобто, щоби кожда громада була готова зробити в себе загальне зібрання всіх відділів і на те загальне зібрання Головний Уряд посилав би свого члена, який помагав би повести справу до найліпшої цілі. З фонду бідних треба взяти якусь малу частину і призначити на фонд Сиротинця.

5. Часопись „Свобода" повинна виходити в більшім форматі, хоч бодай на 6 сторін. „Свобода" є тепер найцікавійшою часописю, тому Конвенція повинна її поширити на ще більшу і цікавійшу. На побільшення „Свободи" треба взяти з адміністраційного фонду молодечого і тим забезпечити фінансову сторону.

6. Секретарі місцевих відділів повинні побирати малу платню з головної каси У. Н. Союза, а на цю платню треба взяти якись процент з котрогось Фонду, щоби можна тих секретарів нагороджувати за їх працю.

7. Щодо молодих членів, які переходять з молодечого департаменту до дорослих членів, Конвенція повинна дозволити й подбати, щоби можна з тих молодих членів творити „окремі відділи", де вони самі могли би заниматись провадженням тих відділів уже на свій лад, бо тепер молодіж не хоче зі старшими вчащати на збори.

**Іван Дорофей,** предсідатель;
**Андрій Іванів,** секретар;
**Яким Дмитрів,** касієр.

### Ч. 29.

### ТЕЙЛОР, ПА.

Дня 17. березня відбулися збори бр. св. о. Николая, від. 114. У. Н. Союза. На сих зборах ухвалено такий проект на 17 Конвенцію У. Н. Союза:

1. Коли член тратить обидві руки, або обидві ноги чи зір обох очей так, що він стане нездібним до жадної роботи, то щоби такому членови цілком виплатити таку суму, на яку він обезпечений. А коли буде Сиротинець при У. Н. Союзі, то щоби Сиротинець таким членом заопікувався.

2. Щоби захотити і запевнити членів, що У. Н. Союз найліпше виплачує з діточого департаменту посмертне, то для цього потрібно, без ріжниці на вік дитини, коли вона 2 місяці до своєї смерти була в У. Н. Союзі, виплачувати цілу суму посмертного 400 долярів. В такий спосіб зеднається як найбільше української молодіжи.

3. Що найважніше, то є Головний Уряд У. Н. Союза на будучих 4 роки. Що тичиться дотеперішних урядників, то їх хвалити не треба, бо їх робота сама признає похвалу. Не лишень члени У. Н. Союза, але навіть чужі люди хвалять У. Н. Союз за те, що жадна організація в Америці не зрівняється з його хосенною національно-народною та культурною роботою. Позатим Союз виплачує скоро й повну суму, належну своїм членам. А це все залежить від уряду, бо який уряд, така й робота.

Не треба дивитися, що між делегатами буде хтось такий, що скаже: й я-маю „ченс" бути головним урядником, бо такі „ченси" часами приносять великі непорозуміння в У. Н. Союзі, а навіть і велику матеріяльну страту. Делегати, які зїдуться на 17 Конвенцію, мають памятати, що мають зробити як найбільше добра для У. Н. Союза, а не для якоїсь одиниці.

4. Щодо органу при У. Н. Союзі „Свободи", то щоби вона виходила на тій самій плятформі що до цього часу. Що правда, то є люди й члени У. Н. Союза, що накидаються на редакторів „Свободи", але навіть і вони мусять признати, що як тільки листонош принесе „Свободу", то все кидають і читають, що там є нового або цікавого, чи наукового, бо в "Свободі" є. Навіть ті самі члени, котрі нарікають на редакторів, самі признають, що „Свобода" стоїть на першім степені між всіми українськими часописями в Америці.

Просимо шановних делегатів взяти те все під розвагу, щоби усі члени й наш Батько Союз могли тішитися, що мають таких солідарних проводирів, і щоби наш Батько У. Н. Союз зріс в двоє до 18-ої Конвенції. Наш 114-ий відділ бажає як найліпшого успіху на 17-ій конвенції.

За уряд бр. св. Миколая, від. 114 в Тейлор, Па.:

**Василь Гайдук,** предс.;
**Френк Похолець,** касієр;
**Теодор Сенчук,** секретар і делегат на 17-ту Конвенцію.

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

### АНСОНІЯ, КОНН.

**Шевченкове Свято.**

Заходом Центрального Комітету в Ансонії та Дерби відбувся величавий концерт в честь 68-літних роковин смерти нашого незабутнього генія Тараса Гр. Шевченка.

Увесь дохід призначений на оборону Галичини. На заклик Комітету зявилися всі Українці та своєю присутністю доказали, що виповняють заповіт Шевченка, а датками, що бажають свойому народови волі.

Від ансонійської громади повинні й инші громади брати примір, бо така маленька громада як Ансонія зуміла зібрати в 1927 році на поводян в Галичині $1,000, а в 1928 р. на Дім Інвалідів у Львові поверх шість соток долярів, а тепер на визволення Галичини 155 долярів, а це лише початок 1929 року.

Програма свята була велика. Свято отворив Гр. Патинок, вказуючи на значіння цього свята, яке ми зібралися відсвяткувати, подібно до всіх других українських громад в Америці.

Першу частину програми виконав український хор „Бандурист" з Ню Гейвен під проводом дякоучителя С. Рогача, котрому належиться найбільша пошана й подяка. Нарід оцінив працю диригента й спів хору, бо нагородив їх великою бурею оплесків, що слідували за кождим виступом.

Друга частина, по десять хвилевій перерві, розпочалася промовою д. В. Кедровського, який дав відчит про Шевченка. Бесідник увів слухачів в поважний настрій, змалювавши постать, діла і значіння Т. Шевченка, який воскресив український народ до життя й боротьби, як Христос воскресив Лазаря. Публика раз-у-раз великою бурею оплесків перерывала промову бесідника, а по закінченню довго не могла успокоїтися, оплескуючи промову.

Опісля наступила збірка на оборону Галичини, підчас якої зібрано $96.58.

Другу частину програми виконав місцевий хор при церкві св. ап. Петра і Павла, під проводом дякоучителя Р. Гвоздечива. Місцеві діти та діти з Ню Гейвен старанно деклямували відповідні вірші. Особливе враження на присутних робили деклямації маленької дівчинки Марійки Бурбели. Це росте великий артистичний талан.

Опісля гр. Патинок подякував всім, хто чим причинився до звеличання нашого свята, а секретар комітету відчитав збірку, зібраним до відома. Свято закінчено відспіванием національного гимну.

Жертви зложили такі громадяни: Гр. Патинок, М. Мельник, А. Зборівська по 5 дол.; І. Скотецький 3 дол.; В. Калина, Я. Короташ, О. Мерещак, М. Мельник, А. Зиновяк, С. Шінгера, М. Дяків, Н. Пованда, А. Суховерх, о. Ротко, Гр. Рубас, С. Підбережняк по 2 дол.; Т. Захаревич, С. Гарасійко, Р. Гвоздевич, С. Шуран, Н. Левицький, А. Мельник, І. Шуран, І. Андрушків, Гр. Наджога, Б. Мирон, С. Владика, П. Тута, І. Разіх, Короташ, М. Бруxівський, А. Клянцко, І. Патуляк (ст.), І. Рогач, П. Брильо, Й. Крук, А. Концевич, Й. Клянцко, Й. Димарецька, П. Хировський, Гр. Кушпінський, В. Гульовський, П. Загоруйко, Т. Кобзляк, Т. Гірчаковський, Н. Мирон, В. Вавро, Д. Марена, М. Олесюк, Mrs. Stevenson, Т. Наджога, І. Глива, Н. Глива, І. Жук, І. Хировський, П. Патуляк, Н. Н., П. Чернянський, П. Крупа, І. Нецьо, А. Нецьо, І. Йосифишин по 1 дол.; І. Бінковський 50 цнт.; дрібними датками $8.08. Разом зібрано $96.58. Зі вступних тикетів зібрано 117 д. 50 цнт. Всього приходу 214 д. 8 цнт. Розходи по вряженню концерту виносили 59 д. 8 цент. Чистого приходу лишається 155 дол., котрі ухвалено негайно вислати на призначене місце через Обеднання у Филаделфії.

**Василь Вавро,** писар.

# ПОДЯКА.

Я низче підписаний маю честь зложити сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $75. Також складаю сердечну подяку відділовим урядникам братства св. о. Миколая, від. 104 У. Н. Союза, що про мене не забули, а підчас моєї хороби мене відвідували.

**Іван Ворона,**
член 104 від. У. Н. Союза,
Перт Амбой, Н. Дж.

# МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінг відбудеться в суботу, 6-го квітня, в годині 7.30 вечером під ч. 435 Мейн ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. — В. Матвіяс, предс.; Г. Ничка, кас.; М. Сас, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 209, повідомля своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 7. квітня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній. Кождий член і члениця повинні памятати, що місячні мітінги все відбуваються в першу неділю в місяци і в тійсамій годині. Михаїл Вадяк, предс.; Петро Макар, кас.; Йосиф Гінда, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина Князя Данила, від. 238, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 7/ квітня, в українській церковній гали, 136 Arlington St., зараз по відправі. Проситься всіх членів і членкинь явитись на сі збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. Вудемо принимати нових членів до У. Н. Союза без оплати вступного. Підчас ювилейної кампанії наш відділ мусить подвоїтись, як в малолітних так і старших членах. — Н. Дависки.

— Коли ви встаєте ранком у літі?
— Як лише перші проміні впадуть до мого вікна.
— А чи не завчасно це?
— Не дуже. Вікно моєї спальні виходить на захід.

## ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

### НЮ ЙОРК, Н. Й.

**Поміч в будові У. Н. Дому в місті Тисьмениці в Галичині.**

Цього року товариство Краянів міста Тисьмениці в Ню Йорку зарядило коляду, в якій взяли участь члени товариства. Коляда принесла гарний успіх в жертвах. Колядувати ходили слідуючі громадяне і громадянки: Кузів Софрина, Піщак Юлія, Угорчак Б. Іван, Прибільський Павло, Коцький Яків, Томішак Іван, Кузів Юліян, Постоловський Петро, Бардюк Микола, Угорчак С. Микола, Банд Константин, Бардюк Йосиф, Бардюк Іван, Угорчак М. Ярослав.

Коляду зложили по 25 дол.: Туранський М., Коцький І.; по 15 дол.: Герріс С.; по 10 дол.: Нич В., Угорчак С. М., Угорчак С., Сайкевич І., Бориняк М., Підлуський Я., Бардюк М., Качороба І., Кузів Ю., Угорчак Б. І.; по 5 дол.: Прибільський П., Піщак Юлія, Матчак Розалія, Оринкевич Параня, Мотюк Д., Томішак І., Томішак М., Андрушин А., Сьомкайло М., Угорчак Г., Туранський В., Волосенка Д., Банд К., Коцький Т., Козіцький, Кузів Р., Постоловський П., Сворак В., Юревич В.; по 4 дол.: Саевич Й., Мараз Т., Рибка О., Бугайчук П.; по 3 дол.: Угорчак М. Я., Піщак А., Гринівський Я., Сьомкайло Й., Джума М.; по 2 дол.: Секрета С., Скородинський С., Корнат Я., Ковердович Г., Слизюк Д., Мандзюк І., Гладун М., Гринівський М., Бранденбург, Беґанський Л., Сворак Г., Кальмук Й., Лисецька Альбіна Конзілевич, Титла Б., Коцький Я.; по 1 дол.: Секрета М., Абрамчук М., Петрушка І., Фдятеков Й., Петрович Е., Сурма, Стасюк П., Піщак М., Ноціл В., Юркевич, Доскаль С., Пінкальський Й., Карпович О.; Королюк 50 цнт. Разом зібрано коляди $334.50.

Щира подяка всім жертводавцям за труди і жертви.

В суботу дня 25 мая 1929 р. товариство заряджує загальний баль, в У. Р. Домі, 66-68 Іст четверта улиця в Ню Йорку. Весь дохід призначений на покінчення будови згаданого У. Н. Дому в Тисьмениці. З кінцем мая 1929 р. уряд Тов. Краянів міста Тисьмениці приготовляє пяту висилку жертв до Управи будови У. Н. Дому в Тисьмениці. Скільки тої посилки буде, на разі не можна знати, тому просимо всіх наших краянів і краянок, та приятелів, котрі мають у своїм серцю іскру любови до свого рідного міста і до українського народу, прийти з поміччю в будові У. Н. Дому в Тисьмениці.

„В надії, що наші прохання увінчаються успіхом, щиро дякуємо всім жертводавцям і працьовникам за їх щедрі жертви і труди.

Всі жертви і письма проситься присилати на адресу касієра Товариства:

**Mr. Michael Turansky,**
**146 W. 29th St.,**
**New York City.**

За Уряд Товариства:

**Семен Угорчак,** місто-предс.; **Михайло Туранський,** касієр; **Василь Нич і Володимир Юревич,** секретарі.



**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".**